

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2193/2564

ธนาคาร ก. โจทก์ นาย ก. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 7, 224 ป.วิ.พ. มาตรา 142, 224 ป.วิ.พ. มาตรา 246, 224 ป.วิ.พ. มาตรา 252, พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5, พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 6

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยที่ 1 ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ 2 ให้เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีในการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาท ดังนั้น แม้จำเลยที่ 1 กระทำโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ คำสั่งของจำเลยที่ 2 ในการขายทอดตลาด หรือกระทำโดยทุจริต หรือแม้การกระทำของจำเลยที่ 1 จะเป็นความผิดอาญา ก็หาจะมีผลทำให้การกระทำของจำเลยที่ 1 มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง จำเลยที่ 1 ขายทอดตลาดหน่วยลงทุนให้บุคคลภายนอกในราคาต่ำกว่าราคาซื้อขายที่แท้จริงและบุคคลภายนอกได้นำหน่วยลงทุนดังกล่าวขายคืนให้แก่บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม ไม่สามารถโอนหน่วยลงทุนพิพาทกลับมาเป็นของ ก. ลูกหนี้ของโจทก์ได้ เนื่องจากเป็นหน่วยลงทุนในกองทุนเปิดซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเสนอซื้อหรือเสนอขายได้ตลอด ทำให้ไม่มีหน่วยลงทุนพิพาทของลูกหนี้โจทก์หลงเหลืออยู่ โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายจากการทำละเมิดที่จำเลยที่ 1 ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จำเลยที่ 2 จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยให้ชดใช้เงินกลับคืนกองทรัสต์สินของลูกหนี้ซึ่งจำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงิน 9,269,189.17 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 8,624,150 บาท นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา ศาลชั้นต้นเห็นว่า จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดจำเลยที่ 2 ปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ จึงไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัว มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่รับฟ้องจำเลยที่ 1 และมีคำสั่งใหม่เป็นไม่รับฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 (ที่ถูก พิกษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1) ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืน ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 2 คืนหน่วยลงทุนกองทุนเปิดบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม 500,000 หน่วย สู่กองทรัสต์สินของนายไกร ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ 12526/2545 ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เพื่อบังคับคตินำออกขายทอดตลาดต่อไป หากจำเลยที่ 2 เพิกเฉยหรือไม่สามารถคืนหน่วยลงทุนพิพาทได้ ให้จำเลยที่ 2 ชดใช้ราคาเป็นเงิน 7,565,000 บาท แก่กองทรัสต์สินของนายไกร พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันทำละเมิด คือวันที่ 7 พฤศจิกายน 2557 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท จำเลยที่ 2 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 2 ชดใช้เงิน 7,565,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2557 เป็นต้นไป

จนกว่าจำเลยที่ 2 จะชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวกลับคืนกองทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ 12526/2545 ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้เสร็จ นอกจากนี้ก็ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยที่ 2 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2557 โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ 12526/2545 ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ นำยัดหน่วยลงทุนกองทุนเปิดธนาวรรณ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน วันที่ออกใบหุ้น 3 กุมภาพันธ์ 2542 จำนวน 500,000 หน่วย ของนายไกร ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีดังกล่าว และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์นายไกร เด็ดขาดแล้วในคดีหมายเลขแดงที่ ล.2702/2553 ของศาลล้มละลายกลาง โดยมีการประเมินราคาในวันยึดไว้ 7,565,000 บาท จากนั้นเจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดโดยกำหนดนัดขายทอดตลาดไว้ 6 นัด นัดแรกวันที่ 7 พฤศจิกายน 2557 จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่สังกัดจำเลยที่ 2 ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนวนคดีหมายเลขแดงที่ 12526/2545 ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาทดังกล่าวไปในราคา 500,000 บาท ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาท ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดและคดีถึงที่สุดแล้วคดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการแรกว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 หรือไม่โดยจำเลยที่ 2 ฎีกาว่า จำเลยที่ 1 สมคบกับบุคคลภายนอกโดยทุจริตในการซื้อขายหน่วยลงทุนพิพาท อันเป็นการกระทำความผิดอาญา จึงมิใช่เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 6 เห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 6 บัญญัติว่า "ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรงแต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้" คดีนี้นายชินนทร์ พยานจำเลยที่ 2 ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 2 ขณะเกิดเหตุเบิกความว่า จำเลยที่ 1 ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีเจ้าของสำนวนในการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาท และตามสำเนาคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 756/2558 เรื่อง ลงโทษไล่ข้าราชการออกจากราชการ ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2558 ที่จำเลยที่ 2 มีคำสั่งลงโทษไล่จำเลยที่ 1 ออกจากราชการก็ระบุว่า จำเลยที่ 1 กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ด้วย บ่งชี้ชัดว่าการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาทในคดีนี้เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยที่ 1 แม้จำเลยที่ 1 กระทำโดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งของจำเลยที่ 2 ในการขายทอดตลาด หรือกระทำโดยทุจริต หรือแม้หากการกระทำของจำเลยที่ 1 จะเป็นความผิดอาญา ก็หาไม่ผลทำให้การกระทำของจำเลยที่ 1 มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการแรกฟังไม่ขึ้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการสุดท้ายว่าจำเลยที่ 2 ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์หรือไม่ โดยจำเลยที่ 2 ฎีกาว่าศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาทแล้ว มีผลเสมือนกับไม่มี

การขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาท บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม มีหน้าที่ต้องแก้ไขทะเบียนหน่วยลงทุนพิพาทกลับมาเป็นของนายไกร ผู้ถือหน่วยลงทุน เพื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะได้ดำเนินการขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ต่อไป ซึ่งหากมีการนำหน่วยลงทุนพิพาทออกขายทอดตลาดใหม่แล้วโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในฐานะผู้รับจำนำตามสิทธิต่อไป โจทก์จึงไม่ได้รับความเสียหาย เห็นว่า แม้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนพิพาทแล้ว แต่ได้ความจากคำเบิกความของนางสาวพญาวดี พยานจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกอบสำเนาคำสั่งแลงผลการบังคับคดี ว่า หลังจากนายธนภัทร ซื้อหน่วยลงทุนพิพาทและโอนหน่วยลงทุนพิพาทเป็นของนายธนภัทรแล้ว นายธนภัทรนำหน่วยลงทุนพิพาทไปขายคืนให้แก่บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน นายธนภัทรและบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไม่สามารถโอนหน่วยลงทุนพิพาทกลับมาเป็นของนายไกร ได้เนื่องจากเป็นหน่วยลงทุนในกองทุนเปิดซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเสนอซื้อหรือเสนอขายได้ตลอด ทำให้ไม่มีหน่วยลงทุนพิพาทหลงเหลืออยู่แล้ว จึงรับฟังได้ว่าไม่สามารถนำหน่วยลงทุนพิพาทขายทอดตลาดใหม่ได้ โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ 12526/2545 ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดที่จำเลยที่ 1 ได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง ฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการสุดท้ายฟังไม่ขึ้นเช่นกัน อนึ่ง คดีนี้โจทก์ฟ้องให้จำเลยทั้งสองรับผิดชอบชำระหนี้แก่โจทก์ การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยที่ 2 ชดใช้เงิน 7,565,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยกลับคืนกองทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ 12526/2545 ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ทั้ง ๆ ที่คดีนี้เป็นมูลหนี้ละเมิดและเกิดขึ้นภายหลังจากลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งดังกล่าวถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วย่อมเป็นการไม่ชอบ และระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 และมาตรา 224 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ข้อความที่บัญญัติขึ้นใหม่แทน ซึ่งมีผลให้กรณีที่ต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันและกันได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้โดยนิติกรรมหรือบทกฎหมายอันขัดแย้งให้ใช้อัตราร้อยละสามต่อปี และกรณีหนี้เงิน ให้คิดดอกเบี้ยผัดนัดในอัตราที่กำหนดตามมาตรา 7 บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี เว้นแต่เจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไป แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงการคิดดอกเบี้ยในระหว่างช่วงเวลาก่อนพระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยในค่าเสียหายที่จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบจึงต้องเป็นไปตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่ ปัญหาทั้งสองประการดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 2 ชดใช้ค่าเสียหาย 7,565,000 บาท แก่โจทก์ พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันทำละเมิด (วันที่ 7 พฤศจิกายน 2557) เป็นต้นไปจนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ อัตราดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 นั้น ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อใด ก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามคำขอ ให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

กษิติศ มงคลศิริภัทรา · โสภณ บางयीขัน · ชุศักดี ทองวิฑูโกมัลย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2193/2564>